

ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ІНТЕНСИВНОСТІ В ТВОРАХ ГАЛИНИ ТАРАСЮК І ТАМАРИ СЕВЕРНЮК

Олена Кардашук. Засоби вираження інтенсивності в творах Галини Тарасюк і Тамари Севернюк.

У статті аналізуються основні засоби вираження категорії інтенсивності у творах буковинських письменниць – Галини Тарасюк і Тамари Севернюк. Інтенсивність трактується як семантична категорія, в основі якої лежить поняття градації. У статті визначено системний характер взаємодії різнорівневих мовних одиниць з градуальним значенням.

Ключові слова: категорія інтенсивності, категорія градуальності, семантична категорія, різнорівневі одиниці.

Елена Кардашук. Средства выражения интенсивности в произведениях Галины Тарасюк и Тамары Севернюк.

В статье анализируются основные способы выражения категории интенсивности в произведениях Галины Тарасюк и Тамары Севернюк. Интенсивность трактуется как семантическая категория, в основе которой лежит понятие градации. В статье авторы показали системный характер взаимодействия разноуровневых единиц с градуальным значением.

Ключевые слова: категория интенсивности, категория градуальности, семантическая категория, разноуровневые единицы.

Olena Kardaschuk. Facilities of expression intensity are in the works of Galina Tarasyuk and Tamara Severnyuk.

In the article the basic methods of expression the category of intensity in works of Galina Tarasyuk and Tamara Severnyuk are analysed. Intensity is certain as a semantic category, which the concept of gradation is underlaid. An author rotined system character of co-operation of units of different levels with a gradual value.

Key words: category of intensity, category of graduality, semantic category, units of different levels.

Категорія інтенсивності у широкому розумінні – це семантична категорія, в основі якої лежить поняття градації кількості, тобто кількісна оцінка якості, міра експлікативності, якісний показник змісту комунікації [3, с. 269].

У лінгвістичній літературі останніх років певне місце відводиться аналізу мовних засобів інтенсивності висловлювання. Тематика досліджень стосується наступних питань: 1) градаційні характеристики прикметників, дієслів, іменників (Галич Г. Г., Кастусяк Н. М., Мусієнко В. П.); 2) способи і засоби вираження інтенсивності дії, ознаки, якості, стану, ступеня інтенсивності ознаки (Сергеева О. Н., Туранський І. І., Рибенок В., Кардашук О. В.); 3) „градаційні” і „неградаційні” слова (Убін М. І., Шейгал Є. І.); 4) мовні засоби вираження великої і малої кількості (Москаленко Л. А., Тимкова В., Швачко С. Я.) тощо.

Мета нашої статті – виявити засоби вираження категорії інтенсивності у творах знаних буковинських письменниць, тобто визначити системний характер взаємодії різнорівневих мовних одиниць з градуальним значенням.

При аналізі засобів вираження інтенсивності на фонетичному рівні мусимо обмежитися фіксованими письмовими прикладами. Графічна репрезентація інтенсифікації в аналізуємих творах має цілий ряд різновидів:

а) неординарне написання слова, словосполучення, цілого речення (з використанням дефісів і тире, що виділяють окрему букву, розбивають слова на склади, речення – на частини), тобто посилене, підкреслене манера висловлювання: відривчастість, збільшення частоти, римованості. Наприклад:

Ми – не раби! І віддає у просторі:

бутирки, магазини, соловки-и-и...

У постолах, а все-таки – апостоли!

Закидані багном ученики! (10, с. 368).

І голосить над сітом мільйоноголоса

В один голос тоненький.

-О-о-о! Як хочеться щастя. (10, с. 357).

б) написання першої букви непочаткового слова у реченні прописом, всього слова заголовними буквами, виділення слова курсивом є сигналом акцентного вирізнення і носієм певної інформації. Наприклад:

Могутня мудрістю чола,

володарка на суші й водах,

Людино, ти лише мала

Дециця матінки **Природи** (10, с. 99).

Для когось – візитка з вензелем,

Для когось – каторга, для іншого – доля,

*А для мене ти – Дике поле, **Поезіє*** (10, с. 333).

в) виділення слова (і не тільки слова, але навіть морфеми) курсивом або лапками. Наприклад:

*Коли **вона** прийде і скаже:*

„Збирайся, твої жнива вже відгули...” (10, с. 341).

*Що – „**вороги**”?.. Вони немов трава,*

Яка зростає й на маківці собору.

Та не заради неї голова

Чиясь зіниця возведе угору. (10, с. 316).

На лексичному рівні процес інтенсифікації носить принципово інший характер, його можна схарактеризувати як внутрішній процес. Головними засобами градування є лексичні синоніми й антоніми. Наприклад:

Ні враг, ні кат, ні татъ

не обезглавлять нашу пісню чесну:

ви чуєте? – то щедрівки летять,

на Україну воїнством небесним! (10, с. 67).

За що ця розкіш нам? Ця благодать?!

*Цей **шал** бузковий, цей ліловий **безум**.* (10, с. 290).

*В Канаді всоте **помирає** Сава,*

*І Буковина всоте **ожива**.* (10, с. 279).

*То **тікав**, то **вертався** – і знову*

сам себе німотою лякав. (10, с. 327).

Виходячи з розуміння градування якості за інтенсивністю, яке вкладають у це поняття більшість науковців, розподіляємо лексеми, що містять сему 'інтенсивність' на чотири групи: $N <$ – менше норми; $N >$ – більше норми; N_{min} – у мінімальній мірі; N_{max} – у максимальній мірі. Особливо цікавою і малодослідженою є коренева інтенсивність дієслів. Сема інтенсивності представлена у них імпліцитно. В результаті стягнення контексту відбувається семантичне збагачення дієслів різноманітними семами, серед яких є і сема інтенсивності. У семантиці дієслів *горлати*, *ішачити*, *свинити*, крім назви дії, присутнє ще й значення інтенсивності. Очевидно, його носієм є внутрішня форма, більш чи менш прозора: *горлати* – кричати, напружуючи горло, *ішачити* – працювати важко, як ішак, *свинити* – бути неакуратним, мов свиня.

*В ринвах ще спить вода,
Півень горланить* десь,
Папороть молода...
Господи, дай нам днесь! (8, с. 52).

Зберігають кореневу інтенсивність твірних слів і дієслова, утворені від вигуків та звуконаслідувальних слів: *хихотіти*, *дзенькнути*, *бахнути*, *охнути*:

За фіри край чіплялися долоні,
В потайних зборах вітер хихотів. (8, с. 48).

Дзенькнуть тахлі в сонних вікнах прохололо,
І потемрять вільні крильця потемряк (8, с. 145)

Метафора являється важливим засобом вираження інтенсивності дії. Особливо великими можливостями володіє перенесення, замкнуте на сфері „людина”: вогонь горить – *вуха горять*, маринувати гриби – *маринувати у приймальні*.

Яскравіше їх руки натружені *горять*,
Ніж нігті твої манікюрені. (10, с. 304).

При перенесенні значення у напрямку „жива природа – нежива природа” ознака напруги дії також посилюється (*вовк вис – завірюха вис*):

І наші гнізда, лишені колись,
Де тайни неба і землі сплелись,
Цілує яблунь *віхола* воскресла. (8, с. 135).

Радістю плачеш, *смієшся* печаллю... (8, с. 146).

Причина посилення ознаки інтенсивності у процесі метафоризації полягає, очевидно, у тому, що пряме значення представляє у свідомості мовця певну норму прояву дії, а переносне значення цю норму порушує.

У плані розкриття змісту поняття 'інтенсивність' на лексичному рівні найбільш показовими є випадки афіксації, тобто репрезентація нарощування значень, збільшення об'єму ознаки якості, оцінної характеристики за допомогою відповідних афіксів. До цих утворень зараховуємо слова, що мають безвідносний ступінь якості або форми суб'єктивної оцінки якості. Словотвірний рівень категорії інтенсивності поділяється на прикметниковий та дієслівний, оскільки до його складу входять неоднорідні одиниці. Кожна з мікросистем має

свою ієрархічну будову. Місце і роль компонентів словотвірного рівня, його дериваційна структура зумовлені різною їхньою системною сполучуваністю, тим, якою мірою складники словотвірного рівня пов'язані між собою [7, с. 7].

Серед афіксальних утворень виділяємо декілька груп з такими значеннями:

1) „неповний вияв ознаки”: суфікси: **-уват-, -еньк-, -н-, -ув-, -лив-, -л-, -ав-, -аст-, -ист-, -ян-, -овит-.**

*Виполести б із шовку ловкеньке сільце,
може, попадеться хоч одне слівце?..* (10, с. 307).

*А світ не знав, хто ця чорнява панна,
Чому бліда й печальна на лиці* (10, с. 279).

Пасе туман русявенька дитина (8, с. 281).

2) „сильний вияв ознаки”: суфікси: **-есеньк-, -ісіньк-, -ущ-, -езн-, -еньк-, -уч-, -усінь-.**

*По прадідами втоптаній дорозі
до поля йде зернятко золоте,
однісіньке* (8, с. 309).

- префікси **пре-, пра-:**

*Ох як важко ти волочиш тінь правовчу!
Як я легко плацаницю волочу* (10, с. 378).

*Отут! В пречистості снігів бездонній,
Під тишею плиткою, наче сон,
У надцять поверхів – земному лоні –
Воздвигся роду Пантеон* (10, с. 289).

3) „надмірний вияв ознаки”: префікси: **архі-, супер-, ультра-, за-, над-, понад-, пере-.**

*Лише зоря, як вишня перестигла,
Сіяла пурпурово над Ай-Петрі.
На жаль, я закохатися не встигла
В хлопчину того, що в зеленім светрі* (8, с. 282).

*На зарінках, левадах, долинах твоїх,
топтаних-перетоптаних копитами злоби* (8 с. 308).

Особливістю префіксальних форм ступеня надмірності є те, що вони належать до функціональної і семантичної самостійності і нерідко осмислюються поза асоціативними зв'язками з іншими ступеневими утвореннями від цього слова, семантично відмежовуються від них [5, с. 17].

Інтенсивне значення дієслів зумовлюється старанним, посиленням виконання дії, поширеною на весь об'єкт. Форманти, які характеризують дію щодо її високої інтенсивності,

поділяються на два семантичних типи:

- 1) префікси, що виражають поширення дії на значну кількість об'єктів;
- 2) префікси, які вказують на якісно-інтенсивний вияв дії [6, с. 101].

Представниками першого типу формантів виступають префікси **ви-**, **пере-**, **на-**, **за-**, які утворюють дієслова, що вказують на поширення дії на неозначену (значну) кількість об'єктів і легко сполучаються із займенником *весь* (*вся*, *все*, *всі*).

Префікс **ви-** виражає значення повноти здійснення дії: *виприскати* (всю воду), *вибити* (увесь пил), *виламати* (всі дерева), *винищити* і под.; означає результативне негативне значення: *вибруднити*, *вимастити* та ін., наприклад:

*З моєї крові **вистекло** тепло,*

І в капілярах твердне зимний холод. (8, с. 42).

Префікс **пере-** відрізняється від попереднього тим, що виражена дієсловами дія поширюється на кожний об'єкт, зокрема: *переловити* – *ловлячи*, зібрати до купи один за одним всіх, а також *перетрусити*, *переламати*, *перелічити* і т.д., наприклад:

*Він... **перечистить** рушниці й подасться у темний ліс* (10, с. 50).

Нема в світах дорожчої землі...

Але безплідна путь її осіння,

***Переплітають** всесвіт журавлі,*

О...довго ще збирати те каміння (10, с. 42).

Формант **на-** вказує на множину об'єктів дії – конкретних предметів: *набудувати* (багато споруд), *нав'язати* (багато вузлів) та ін. Такі форми утворюються переважно від перехідних дієслів, причому знахідний відмінок прямого додатка переходить у родовий: *купити* книги – *накупити* книг і под.; наприклад:

*Ліст **назбирав** море звуків, що хвилювали людей,*

у ранковому саду (8, с. 234).

Дієслова з префіксом **за-** мають негативне значення: *забруднити*, *заплювати* та ін. Дія поширюється на певну площу чи конкретну ділянку, що дає можливість дієсловам сполучатися із займенником *весь* (*вся*, *все*): *забруднити* (всю) скатертину, *забрюхатися* по самі вуха (весь) та ін., наприклад:

*Кволий досвіток **замутився***

Течією сплесків глибинних (8, с. 101).

Другий тип, виражаючи значення інтенсивності дії, переплітається з її якісною характеристикою і конкретизується як „дуже добре, ретельно, бездоганно, ґрунтовно”. Це значення реалізує ряд префіксів:

а) префікс **ви-** означає посилену інтенсивність: *вибілити* – *побілити* що-небудь ретельно, красиво, а також *вималювати*, *вилизати* та ін., наприклад:

*А той, що яму **висидів** в скалі...* (8, с. 102).

б) префікс **на-** виражає значення, подібне до того, що позначає префікс **ви-**: *напасувати*, *набалансувати* та ін., наприклад:

*Помалу вік **накрапує** свій лік,*

А хліб життя, змішаний на слові,

Годує дух на захист від шулік (8, с. 125).

в) значення надмірного вияву дії – її оцінка щодо перевищення певної норми чи небажано довгої інтенсивності виконання. Формальним засобом вираження цього значення виступає формант *пере-*. У цьому випадку він поєднується з дієсловами, що виражають процесуальні значення: *пережарити* – жарити що-небудь довше, ніж потрібно, позбавивши його відповідних якостей, а також *пересолити*, *перезріти*, *перестояти* і под., наприклад:

*Усе **перебудеться**, все перемелеться,*

Себе лиш не втраť на скаженім бігу (8, с. 45).

г) префікс *про-* означає дію, яка виконується дуже ретельно: *продумати*, *прожувати*. Окремі дієслова поєднують у собі значення спрямованості дії через об'єкт/суб'єкт і високої інтенсивності: *прожарити*, *просмолити* і под., наприклад:

***Просіває** роки зима,*

І дорожчає кожна мить,

Що вивільнює дух з ярма (8, с. 91).

д) префікс *роз-* виражає посилену інтенсивність: *розхвалити* – дуже похвалити. Окремі дієслова виражають значення спрямованості дії на всю поверхню чого-небудь і значення інтенсивності одночасно: *роззолотити* – покрити золотом всю поверхню і дуже позолотити. Форманту *роз-* також притаманне значення „сприйняти у всіх подробицях, досконало”: *роздивитися*, *розтлумачити*.

Отже, аналіз дієслівних формантів дозволив виділити групи префіксів за ступенем інтенсивності, які по-різному модифікують кількісну семантику інтенсивності.

У плані розкриття змісту поняття „інтенсивність” на граматичному рівні показовою є категорія співвідносної міри якості предмета.

Зміст категорії співвідносної міри якості предмета розкривається в українській мові у формах ступенів порівняння прикметників.

Ступені порівняння прикметників, будучи однією з найбільш досліджених граматичних категорій, не мають однозначного трактування щодо свого обсягу, статусу, парадигми.

А. П. Грищенко зазначає, що до „специфічних, власне прикметникових, форм належать вищий (компаратив) і найвищий (суперлатив) ступені порівняння, які з граматичного погляду виступають як цілком самостійні, не зумовлені синтаксично позицією прикметника в реченні” [1, с. 112].

Деякі вчені всі аналітичні форми виносять за межі морфології, розглядають як явища, властиві синтаксичному рівню. Більше того, синкретизм синтетичних вищих ступенів дав підставу для їх виділення в окремий граматичний клас: „...ми, кінець кінцем, повинні сказати, що це не прикметники і прислівники, а щось більш широке і менш визначене. Надалі ми їх будемо називати просто „порівняльними формами” [2, с. 137].

Отже, ступені порівняння – це такі граматичні форми якісних прикметників, які дають кількісну характеристику якості предмета шляхом зіставлення їх у сукупності однотипних предметів за ознакою найбільшої міри якості в ньому [9, с. 155]. Граматичне значення категорії співвідносної міри якості полягає в протиставленні, з одного боку, форм, що виражають якість без порівняння її з такою ж якістю в інших предметах, і з другого – форм, які шляхом порівняння виражають різний ступінь вияву однієї й тієї ж якості в предметах” [9, с. 156]. За морфологічними і смисловими ознаками виділяються два ступені порівняння – перший і другий. Форма нульового ступеня прикметника не виражає ідеї порівняння, але входить у систему граматично і функціонально скоординованих форм співвідносної міри якості. Перший і другий ступені порівняння пов'язані з нульовим через значення вираженої міри якості.

Синтетична форма 1-го ступеня порівняння прикметників утворюється додаванням до основи нульового ступня суфіксів *-иш*, *-иш-* й реалізують такі значення:

- вказують, що якість у надбаному предметі виявляється в більшій або в меншій мірі, ніж у якомусь іншому предметі:

*Кого ти цілуєш, любий,
до кого летиш
очима, **чорніш** од ворона,
руками – нема **ніжніш**? (10, с. 344).*

*Мій коню реєстровий,
коню-запорожче:
воля – хоч і тимчасова –
за життя **дорожча**! (10, с. 374).*

- якість у предметі в певний часовий момент проявляється в більшій або в меншій мірі, ніж у тому самому предметі в інший часовий відрізок:

*Тепер безмірна марність ремесла
Мене печаллю **вищою** карала (10, с. 303).*

*Нічого **кращого** за траву
і найвні веселі кульбабки (10, с. 297).*

*Що я могла сказати **мудрішого**? (8, с. 8).*

*Що **реальніше** –
це бездарне життя ломової коняки
чи травень далекий? (8, с. 248).*

Порівняльне значення форм 1-го ступеня може ще більше посилюватися, якщо перед прикметником ужито слово „ще”:

*Ось я іду. Тільки нитка дощу тонша,
ще тонша,
ще ніжніша, ще ніжнозвучніша (10, с. 380).*

*Висока честь твоїх палат,
але **ще вищі** мої гори (10, с. 328).*

Підсилює порівняльне значення не лише наявність „ще”, а й порівняльного звороту:

***Червоніше** їх руки на вітрі горять,
ніж нігті твої манікюрні (10, с. 381).*

Отже, можна говорити про інтенсивність порівняльної ознаки. Найбільший ступінь інтенсивності в аналізованих прикладах досягається повтором 1-го ступеня порівняння зі словом „ще”.

Синтетична форма 2-го ступеня порівняння утворюється додаванням префікса **най-** до форми 1-го ступеня. Форма порівняння 2-го ступеня може ускладнюватися частками-

префіксами **що-**, **як-** й реалізує такі значення:

- найбільша або найменша міра якості, яка виділяє предмет із сукупності інших однотипних предметів. Це видільне значення форм другого ступеня є основним для цих форм і передається за допомогою конструкції з прийменниками *в, на* і місцевим відмінком іменника. Наприклад:

*І безсмертна душа,
і погасла зоря над одвірком,
і величність діянь.
і велич **найперших** у світі персон* (8, с. 242).

*Самоспалення метелика,
прошитого променем
найвищої із зірок* (10, с. 315).
*Але скажи у **найжорстокішу** мить,*

Коли з небес впаде погасла зірка (8, с. 28).

- форми 2-го ступеня вказують на найбільшу (або найменшу) міру вияву якості у зіставленні не з певною групою предметів, а з усіма можливими предметами цієї категорії (значення суперлатива):

*Розумію: **найкращі** слова про мене
бережете для мого некролога* (8, с. 197).

***Найдобріша** і **найсправедливіша**,
найуважніша з усіх,
хто тебе оточував* (10, с. 17).

*Моя любове, відпусти
туди, де зіронька **найвища*** (10, с. 138).

- гранично велика міра якості безвідносно до аналогічної якості в інших предметах. Зіставлення предметів за кількісними характеристиками ознаки тут зовсім відсутнє:

*Чекаю, щоб на вустоньках ружових
зацвіло **найперше** слово* (8, с. 304).

Безвідносне значення прикметникових форм 2-го ступеня в лінгвістичній літературі називають елативним. Такі форми в українській мові завжди синтетичні:

*Вона **найвища**, як перед судьбою,
коли заступить сонце смерті тьма* (8, с. 319).

Отже, ступені порівняння прикметників в українській мові – тричленна граматична категорія, що має семантичною домінантою ступінь ознаки предмета. Семантична конкретизація ступенів порівняння прикметників відбувається при їх функціонуванні в тексті.

У проаналізованих нами творах Галини Тарасюк і Тамари Севернюк зафіксовано з усіх граматичних виявів ступенів порівняння вживання лише синтетичних форм вищого та

найвищого ступенів порівняння. Аналітичні форми відсутні.

Одним із найважливіших засобів вираження значення інтенсивності дії є *редуплікація*.

Явище редуплікації досить широко представлене у розмовному мовленні та у фольклорі. У більшості випадків сема інтенсивності у повторах присутня у таких конструкціях, де слова пишуться через дефіс:

*Так довго **тягнулась-тягнулася** сутінь імлиста,
Так пестило шлях променисте заклоччя мети...* (10, с. 62).

Найчастіше здатність до редуплікації виявляють дієслова недоконаного виду у формах теперішнього і минулого часу:

*А **пахнуть-пахнуть**...Боже царство трав,
І що той камінь, той бетон, той морок...* (8, с. 98).

*І щось у грудях **коле-коле-коле**...
Бетон... Безчасся виміри нові...* (8, с. 98).

Редуплікація дієслів доконаного виду зберігає значення обмеженості в часі, одержуючи додатково семантичний компонент інтенсивності:

***Посидів-посидів** дідусь біля хати,
І так зрозумів – нема чого ждати* (10, с. 297).

В українському синтаксисі існує спеціальна конструкція для передачі значення інтенсивності дії. Це складнопідрядне речення, у якому підрядна частина із сполучником „що” поширює в головному вказівні слова „так”, „до такої міри”, „настільки” у сполученні з дієсловом. Наприклад:

*Може, навчуся
Думати про життя **так**,
Що захочеться
Ще трохи затриматись
У ньому...* (8, с. 115).

Підрядна частина має значення високої інтенсивності дії, названої дієсловом-предикатом головної частини. На синтаксичному рівні категорія інтенсивності дії реалізується прислівниками-інтенсифікаторами [11, с. 154]. Це продуктивний клас слів:

*Протерла платні шибки – і
різко побачилось:
падає ,падає листя...
Краще б не протирала...* (8, с. 74).

Короткий огляд основних способів репрезентації семи інтенсивності дозволяє зробити висновок, що семантична категорія інтенсивності не лише за змістом, досить абстрактним, але і за формою виявляє певну частку граматичності, а мікросистема інтенсивності дієслівної дії має лексико-граматичний характер, реалізуючи основні риси лексико-семантичної системи, що являє собою не лише лексичний інвентар, слова і вирази, але і зовнішні форми слів, граматичні і словотвірні категорії.

Література

1. Грищенко А. П. Прикметник в українській мові [Текст] / А. П. Грищенко. – К. : Наук. думка, 1978. – 203 с.
2. Дідківська Л. С. Словотвір, синонімія, стилістика [Текст] / Л. С. Дідківська, Л. О. Родніна. – К. : Вища школа, 1982. – С. 82–88.
3. Кардашук О. Засоби вираження інтенсивності в українській мові [Текст] / Олена Кардашук // Лінгвістичні студії : зб. наук праць / Укл. : Анатолій Загнітко (наук. ред.) та ін. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – Вип. 8. – С. 269–273.
4. Кардашук О. В. Лексичні та синтаксичні засоби вираження інтенсивності ознаки в українській та російській мовах [Текст] / О. В. Кардашук, О. В. Кульбабська // Проблеми зіставної семантики. – К., 1997. – С. 92–94.
5. Козлова И. А. Градуальность качества в разных типах номинации [Текст] : автореф. дисс. канд. филол. наук. / И. А. Козлова. – М., 1987.
6. Митяй З. О. Дієслівні префікси – виразники неповного ступеня вияву процесуальної ознаки [Текст] / З. О. Митяй // Лінгвістичні студії : зб. наук праць / Укл. : Анатолій Загнітко (наук. ред.) та ін. – Донецьк : ДонНУ, 2000. – Вип. 6. – С. 132–139.
7. Митяй З. О. Структура функціонально-семантичного поля неповноти ознаки : [Текст] : автореф. дис. ...канд. філол. наук. / З. О. Митяй. – Мелітополь, 2001.
8. Севернюк Т. Дотик безсмертника... Поезії... Сторінки щоденників... [Текст] / Тамара Севернюк. – Чернівці : Золоті литаври, 2003. – 320 с.
9. Сучасна українська літературна мова. Морфологія [Текст] : [підручник] / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1969. – 583 с.
10. Тарасюк Г. Любов і гріх Марії Магдалини : [поезії] / Галина Тарасюк. – Чернівці : Зелена Буковина, 1994. – 116 с.
11. Тимкова В. Аналітичні модифікатори кількісного вияву ознаки двовалентних предикатів якості [Текст] / В. Тимкова // Проблеми зіставної семантики. – К., 1997. – С. 153–155.